

POLITIET

Politidirektoratet

Postboks 8051 Dep.
0031 OSLO
Norge

NORDLAND POLITIDISTRIKT

Deres referanse:
201702339-2 310

Vår referanse:
201710862-2 300

Sted, Dato
Bodø, 17.10.2017

HØRING - NOU 2017:9 POLITI OG BEVÆPNING

Innledning

Spørsmålet om generell bevæpning av norsk politi er et vanskelig spørsmål fordi det berører hvilke grunnverdier politiet skal baseres på. Vi er stolte av et politi med et sivilt preg med fokus på befolkningas rettigheter og legger stor vekt på at politiet skal ha legitimitet og tillit i befolkninga. Et politi som har svak legitimitet og tillit vil ha langt dårligere forutsetninger for å løse samfunnsoppgavet.

Det ligger åpenbart en stor verdi å kunne ha et ubevæpnet politi. Bevæpningsutvalgets flertall mener at verdier knyttet til den tilbakeholdne polititradisjonen – i motsetning til den mer militaristiske- bør bevares gjennom blant annet restriktiv tilgang til våpen.

Problemstillinga er om et politi som ikke er generelt bevæpna er tilstrekkelig i stand til å utføre samfunnsoppgavet, beskytte publikum og seg selv.

Også i Nordland politidistrikt er det delte oppfatninger om spørsmålet, på alle nivåer i organisasjonen. Vi har åpnet for høringsinnspill fra alle ansatte. Vernetjenesten er gitt mulighet til å komme med innspill og temaet har også vært tatt opp i politimesterens ledermøte.

Innspillene fra den enkelte tjenesteperson spriker relativt mye, fra de som mener at politiet fortsatt skal være ubevæpnet, til de som mener at politiet skal ha ladd pistol i hylster på hoften. Det fremstår likevel som om mange er i tvil om hva som er den riktige beslutningen. Ulike argumenter taler både for en videreføring av dagens ordning, og for en fast bevæpning av norsk politi. I vårt hørings svar velger vi å vise de ulike oppfatningene i politidistriktet.

Ledelsen i politidistriktet er av den oppfatning at det er vektige argumenter i begge retninger. Mange har endret synspunkt og støtter generell bevæpning etter det man opplevde

NORDLAND POLITIDISTRIKT

Post: Postboks 1023, 8001 Bodø
E-post: post.nordland@politiet.no

Tlf.: 75545800
Faks: 75546053

Org. nr.: 983999999
www.politi.no

Argumentene som fremmes for generell bevæpning

Flere av IP-instruktørene i politidistriktet har gitt uttrykk for en generell bevæpning av politiet, og mener det i så fall må gjøres med ladd våpen. Terrortrusselen og modus i de siste terroraksjonene i Europa brukes som et argument for en bevæpning av politiet. En generell bevæpning av politiet kan redde sivile liv ved at man med en rask innsats kan stoppe en trussel. Slik ordningen er i dag vil man være noe hjelpeløs mot en bevæpnet terrorist til fots eller i et større kjøretøy.

Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) har gjennomført studier av jihadistiske terrorplott i Vest Europa, benevnt som TERRA-prosjektet (Terrorisme og asymmetriske trusler). Undersøkelsen viser at det i forhold til terror oppstår to motstridende argumenter i forhold til bevæpning eller ikke. På den ene siden viser forskningen at det er få historiske eksempler på at et bevæpnet politi har stoppet terrorangrep. På den andre siden viser forskningen at bevæpnet politi kan ha hatt effekt i planleggingsfasen med tanke på å forhindre skyte- massakrer på offentlige steder. FFI sin undersøkelse viser at de aller fleste terrorangrep er utført ved bruk av bomber. I en slik situasjon vil ikke bevæpnet politi ha noen effekt i å forhindre angrepet. FFI har i sin undersøkelse kommet frem til at et bevæpnet politi sannsynligvis kan bidra til å redusere skadepotensialet ved skyting mot folkemengder. Et bevæpnet gatepoliti kan i slike tilfeller nå raskt frem til situasjonen, og forhindre ytterligere dødsfall og stort skadepotensiale ved rask inngripen, fremfor et alternativ hvor man kun har bevæpnet spesielle responsstyrker.

Det fremkommer i Bevæpningsutvalgets rapport at polititjenestepersoner ovenfor utvalget har uttrykt at det er en økning i saker som innebærer håndtering av psykisk syke/uforutsigbare personer med kniv/farlige gjenstander. Utvalget har forsøkt å undersøke om dette er en riktig oppfatning uten å kunne finne noe klart svar.

Denne oppfatningen fremmes også fra polititjenestepersoner i Nordland og det kan ikke sees bort fra dette. Historisk sett i Norge de siste 10-årene er de psykiatriske ustabile personene som har skadet eller tatt livet av flest polititjenestemenn. Det argumenteres for generell bevæpning med bakgrunn i at politiet plutselig kan stå ovenfor en truende person, mot politiet selv eller publikum. I tillegg til dette kommer argumentet med at terroristene oftere har politi og forsvarspersonell som terrormål.

Norsk politi trener betydelig mer enn de fleste andre Europeiske land, i tillegg har vi et godt system med krav om gjennomføring av treningen og årlig godkjenningsskyting. Videre er det stor fokus i treningen på at vi skal bruke alternative maktmidler før bruk av våpen, eller eventuelt gå ned fra trukket våpen til andre maktmidler hvis situasjonen endrer seg. Vår erfaring med treningen er at mannskapene er svært bevist på dette og det avfyres få skudd ved situasjonstrening når man gjennomfører IP trening. Politiet velger ofte alternative midler hvis det lar seg gjøre. Vi ønsker selvsagt mer trening, men det er ikke fordi vi skal være bevæpnet, men for å være tryggere på generell oppdragsløsning.

Det vil neppe være noe problem å bevæpne Norsk politi innenfor dagens våpentrening for IP personell. Våpentreningen i dag innehar så mange elementer av skarpe oppdrag at en bevæpning ikke vil medføre radikale endringer av treningen den enkelte tjenestemann må igjennom.

I et HMS perspektiv fremheves sikkerheten til politiet gjennom de daglige oppdragene der det oppstår truende situasjoner. Faren for at politiet må stå opp mot en bevæpnet trussel utøver uten å være bevæpnet selv er et relevant poeng å ta med. I dag settes ikke politiet i stand til å

stoppe væpnede trusler umiddelbart. Man risikerer at politiet løper fra trusselen og til politibilen, i stedet for å løpe mot trusselen for å nedkjempe den før sivile liv går tapt.

Et annet faremoment rundt en generell bevæpning blir trukket frem er faren for å bli fratatt eget tjenestevåpen. Dette så man flere tilfeller av under bevæpningsperioden i 2016. Dette er i ferd med å bli et betydelig mindre problem enn tidligere. For det første så trenes det på beskyttelse av eget tjenestevåpen. I tillegg får alle nå nye hylster med dobbel sikring og et mer tettsittende hylster. Det nye hylsteret gjør det umulig å få en finger ned for å trekke av våpenet, og med dobbel sikring er det også meget vanskelig å ta våpenet ut av hylsteret for andre enn tjenestepersonen selv.

Spørsmålet knyttet til ladd våpen

Argumentene for at et våpen bør være ladd ligger blant annet i gjennomføring av våpentreningen vi har i dag. Frem til nå har treningen vært basert på naturlige motoriske bevegelser der politiet er drillet på trekk av våpen som er ladd. Dette er ikke lett å avlære.

Politiet i Sverige konverterer nå fra halv ladd til ladd våpen. Grunnen er at de selv med sin trening på ladegrep ved trekk har flere eksempler på tjenestepersoner som glemmer ladegrepet i kritiske situasjoner.

Ett av forslagene er at norsk politi skal bære uladd våpen, med magasin i belte. En slik måte å bære våpenet på øker risikoen for funksjonsfeil. Åpen magasinbrønn på pistolen kan ha flere svakheter som snø, skitt, sand eller at noen stapper noe inn i brønnen. Ved ladding av våpen vil man da få problemer med funksjonsfeil.

Det er bred enighet om at uansett hvilken løsning en velger i ft bevæpning, så må det være en lik løsning for hele politinorge. Tilbakemeldingen fra IP-instruktørene er tydelig på at bevæpning av norsk politi må være med ladd våpen. Alternativene med uladd/halv ladd ansees som uhensiktsmessig med begrunnelse i risiko for funksjonsfeil.

Flere ledere i politidistriktet har gitt tilbakemelding hvor de gir anbefalinger som er i tråd med utvalgets mindretall, dvs. modell hvor man går med uladd våpen, forutsatt et dette kan gjøres uten at risikoen for funksjonsfeil er så stor som enkelte fremhever.

Spørsmål knyttet til elektrosjokkvåpen

Elektrosjokkvåpen som alternativ maktmiddel kan være et bra alternativ, men det er likevel en rekke faktorer vi kjenner lite til. For det første vil det være begrenset hvor mye politiet kan bære med seg i beltet. Videre må tas med i vurdering om bruk av elektrosjokkvåpen i Norge, og det er at publikum bruker tykke klær store deler av året. Vi kjenner ikke til kraft og lengde på spissene til dette våpenet, men logisk sett så vil vi tro at det vil være noen utfordringer med tykke klær. Da kan dette våpenet ha store begrensninger i bruk utendørs om høsten, vinteren og våren.

Argumentene som fremmes for et fortsatt ubevæpna politi

De som mener at politiet fortsatt skal være ubevæpna viser til at vi skal løse vårt samfunnsoppdrag på en måte som skaper tillit hos publikum. De som er psykisk syke skal aldri være redd for at de blir møtt av bevæpnet politi, når deres behov er innenfor helsesporet. Når vi har møter med ikke etnisk norske grupper, gis det ofte tilbakemelding at de verdsetter høyt at norsk politi ikke bærer våpen. Deler av publikum føler seg mer trygge i et samfunn hvor det ikke bæres våpen.

Politimesterens hovedsynspunkter

Spørsmålet om bevæpning av norsk politi er vanskelig fordi det utfordrer politiets verdibase og norsk polititradisjon.

Vi er enige med utvalget i at politiets generelle kapasitet og kompetanse også påvirker i hvor stor grad politiet må bruke makt.

Hvis en kan fremheve en trend, så er det at fler og fler av politiansatte, inkludert ledere ønsker bevæpning av norsk politi. Det vises til rapport fra PHS om politiets vurdering av perioden med midlertidig bevæpning. Det dominerende resultatet – basert på intervjuer med politipersonell – er at "bevæpning ikke hadde noen betydning for møtet med publikum" og at bevæpninga økte personellets trygghetsfølelse. Hovedinntrykket i politidistriktet er at politiet taklet perioden med midlertidig bevæpning på en god måte.

Politimesteren mener likevel å ha et ubevæpna politi er en verdi som vi bør ta vare på så lenge vi kan. Innføres det nå generell bevæpning er det "point of no return" Det er vårt inntrykk at store deler av samfunnet rundt oss ikke ønsker at politiet skal være bevæpnet.

Det har i den senere tid blitt gjennomført tiltak som letter tilgangen til våpen; fremskutt lagring og operasjonsleders beslutningskompetanse. Vi beslutter nå i større grad å bevæpne oss i anledning større arrangement/store folkeansamlinger. Politiet i Nordland har i inneværende år vært et mer bevæpna politi enn tidligere innenfor de foreliggende rammene.

Politimesteren mener at det – i tråd med utvalgets flertall – at det ikke er nødvendig med beslutning om generell bevæpning av norsk politi på nåværende tidspunkt, men at spørsmålet må vurderes jevnlig. Vi har et godt trent politi og det vil ikke kreve store forberedelser å innføre generell bevæpning dersom det vurderes som nødvendig.

Forsøksordning med elektrosjokkvåpen støttes.

Med hilsen

Tone Vangen
Politimester

